

Studieplan for oppvekstfag

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 Studiepoeng – Nettbasert

Fordypning:

Kulturelt og språklig mangfold i barnehage og SFO

Høsten 2024 – Våren 2026

Akkreditert	08.02.2019
Utdanningens navn:	Kulturelt og språklig mangfold i barnehage og SFO
Studienivå:	Fagskole
Studiepoeng:	60
Gradsbetegnelse:	Fagskolegrad / Professional degree
Omfang:	Studietid er beregnet til 1800 studietimer. Tilsvarende 1 år på heltid eller 2 år på deltid.
Studiemetode:	Nettstudium med avsluttende eksamen. Tilbys som deltidsstudium over 24 måneder.
Start- og sluttdato:	Fast oppstart og styrt progresjon.
Faglig ansvarlig:	Anette Hegna Gundersen

MedLearn

Revideringer av studieplanen i løpet av perioden:

Dato:	Type endring:	Signatur:

INNHOLD

BAKGRUNN.....	4
OPPTAKSKRAV	5
OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE	6
OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN	7
OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN.....	8
EMNE 1: Felles grunnlag for oppvekstfag	10
Innhold.....	10
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	11
Litteratur	12
EMNE 2: Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk	13
Innhold.....	13
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	14
Litteratur	15
EMNE 3: Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill	16
Innhold.....	16
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	17
Litteratur.....	18
EMNE 4: Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre	19
Innhold.....	19
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	20
Litteratur	21
EMNE 5: Praksisvurdering og fordypningsoppgave	23
Innhold.....	23
Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser	24
Litteratur	26
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	27
Undervisningsformer	27
Læringsaktiviteter	28
VEILEDNING OG OPPFØLGING.....	30
VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN	31
Arbeidskravene.....	32
Eksamenene.....	32
Skikkethetsvurdering	35
SAMLET LITTERATURLISTE	36

BAKGRUNN

Høsten 2017 trådte ny rammeplan for barnehagen i kraft. Rammeplanen bygger videre på den norske barnehagetradisjonen der omsorg, lek, læring og danning ses i sammenheng. Leken har og skal fortsatt ha en fremtredende og sentral plass, samtidig som rammeplanen tar hensyn til at barnehagehverdagen har endret seg. Blant annet har globaliseringsprosesser, migrasjon og flukt ført til en kulturelt og språklig mer kompleks og mangfoldig barnegruppe i barnehagene, hvilket stiller krav til økt kompetanse i flerkulturelt arbeid. Å arbeide med barn i førskolealder krever faglig kompetente og omsorgsfulle voksne. En god barndom er viktig i seg selv og for resten av livet. Alle barn har rett til et godt barnehagetilbud, uansett hvor de bor og hvilken barnehage de går i. Kvaliteten på de ulike barnehagetilbudene varierer imidlertid stort, og det bør drives målrettet kompetansebygging i barnehagesektoren for å lykkes med å utvikle kvaliteten og med å realisere kravene i rammeplanen.

Ifølge rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017) skal man i barnehagen fremme respekt for menneskeverdet ved å synliggjøre, verdsette og fremme mangfold og gjensidig respekt – og man skal motvirke alle former for diskriminering og fremme nestekjærlighet. Barn er forskjellige, men deres menneskeverd skal verken graderes, rangeres, krenkes eller bli gjort til gjenstand for ulik behandling. Fordi barn er forskjellige, har de rett på tilrettelegging, støtte og utfordringer som er tilpasset individuelle forutsetninger og behov. Idealet må være å se på mangfoldet som en ressurs, ikke et problem. Inkludering og målsettingen om at alle barn skal kunne delta ut fra egne behov og forutsetninger er viktige prinsipper i barnehagen.

Regjeringen ønsker at flere tar yrkesrettet utdanning av god kvalitet, som er relevant og tilpasset arbeidslivets behov (Meld. St. 9 (2016–2017) Fagfolk for fremtiden — Fagskoleutdanning). Fagskolen er sammen med det øvrige utdanningssystemet en viktig forutsetning for produktivitetsutvikling i økonomien ved at den gir arbeidslivet kandidater med gode kunnskaper og etterspurt kompetanse. Ifølge strategien som ble lagt fram av kunnskapsdepartementet i september 2017 [Kompetanse for fremtidens barnehage. Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018–2022](#), har regjeringen fra 2013 til 2017 mer enn doblet innsatsen til kvalitetstiltak i forhold til framtidens barnehage. Det er satt i gang en rekke nye kompetansetiltak, blant annet fagskoleutdanninger for barnehageansatte.

Fagskolen innen oppvekstfag med tittelen Kulturelt og språklig mangfold i barnehage og SFO er et alternativ til høyere utdanning og representerer et alternativt utdanningsløp for mange. Det studenten lærer i dette studiet er direkte anvendbart i arbeid i barnehage eller på andre arenaer der småbarna er.

Utdanning er utviklet i samarbeid med Cecilie Ottersland Myhre, Universitetslektor ved barnehagelærerutdanningen (BLU) OsloMet - Storbyuniversitetet. MedLearn har inngått samarbeidsavtale om utdanningens yrkesfaglige forankring med Steinerbarnehageforbundet ved daglig leder Grete Gulbrandsen, Merete Bygstad, virksomhetsleder i Mellomåsen barnehage, Inger Elisabeth Merli, virksomhetsleder i Kolbotn barnehage og Kjetil Ørbeck CEO i Læringsverkstedet AS.

OPPTAKSKRAV

Opptak til utdanningen bygger på fullført og bestått videregående opplæring innen barne- og ungdomsarbeiderfaget. Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring, men dette er ikke et krav.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstiller kravene over kan bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring, utdanning, kurs, organisasjonserfaring og annen informasjon som søker mener er relevant.

Søkere må kunne dokumentere minimum fem års relevant praksis fra arbeid med barn i alderen 0-10 år i 100 % stilling (deltid regnes om til heltid). Med relevant praksis menes arbeidsoppgaver innen oppvekstsektoren, både offentlig og privat, hvor søkeren har vært i direkte kontakt med barn som assistent eller fagarbeider.

Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder på minimum 23 år.

Søkeren skal ha et læringsutbytte gjennom realkompetansen som er likeverdig med læringsutbyttet i det formelle opptakskravet. Søker må ved oppstart ha tilegnet seg kompetanse tilsvarende kompetansemålene fra læreplan i barne- og ungdomsarbeiderfaget Vg3 / opplæring i bedrift. Kompetansemålene er knyttet til hovedområdene *Helsefremmende arbeid*, *Kommunikasjon og samhandling* og *Yrkesutøvelse*. Kompetansemålene finner du her:

<https://www.udir.no/kl06/BUA3-01/Hele/Kompetansemaal/etter-vg3>

Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen ikke kunne kvalifisere til fagbrev som barne- og ungdomsarbeider.

OMFANG OG FORVENTET ARBEIDSMENGDE

Utdanningen innen oppvekstfag med tittelen Kulturelt og språklig mangfold i barnehage og SFO tilbys som deltidsstudium over 2 år. Studietid er beregnet til 1500 studietimer.

Pensum omfatter ca. 2175 sider. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng.

Fordeling av timer og forventet arbeidsmengde mellom undervisning – veiledning og selvstudium:

Emnenavn	Omfang	Undervisning	Veiledning	Selvstudium	SUM timer
Emne 1: Felles grunnlag for oppvekstfag	10 SP	50	10	190	250
Emne 2: Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk	10 SP	50	10	190	250
Emne 3: Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill	10 SP	50	10	190	250
Emne 4: Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre	10 SP	50	10	190	250
Emne 5: Praksisvurdering og fordypningsoppgave	20 SP	100	20	380	500
Sum	60 SP	300	60	1140	1500

Undervisning i nettskolen er en kombinasjon av en eller flere undervisningsformer, for eksempel emnewebinarer, gjennomgang av nettressurser og innspilte videoer og podkaster som er utviklet i forbindelse med studiet.

Veiledning innebærer diskusjon med faglærer via skriftlig eller muntlig tilbakemelding på innleverte oppgaver. Veiledning dreier seg også om oppfølging og praktiske webinarer fra studieleder og administrasjon. Behovet for veiledning varierer fra student til student, men vi har erfaring med at dette dreier seg i snitt om ca. 50-60 timer.

Selvstudium innebærer å lese studielitteratur, delta i diskusjoner, arbeide med oppgaver og andre læringsfremmende aktiviteter.

OPPBYGNING/ORGANISERING AV UTDANNINGEN

Studieplan oppvekstfag for barnehagefaglig tilsatte bygger på retningslinjer for fagskoleutdanning, Lov om barnehager (2005/2018) og rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017).

Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon. Undervisningsmateriellet til utdanningen ligger tilgjengelig for studentene i nettskolen.

Studenten må ha egen PC/Mac og tilgang til internett.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler. Til hvert emne er det formulert læringsutbyttebeskrivelser. Emnenes faglige innhold er utviklet i tråd med gjeldende styringsdokumenter for barnehagen og aktuell faglitteratur knyttet til de ulike temaområdene. Det totale innholdet og læringsutbyttebeskrivelsene bygger på planverket til Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfag (NUFHO), men det er gjort justeringer knyttet til emnetitlene og oppbygningen. Emnene må gjennomføres i den rekkefølgen de er spesifisert og obligatoriske innsendingsoppgaver (arbeidskrav) for foregående emne må være levert og bestått før eksamen kan avlegges og neste emne kan påbegynnes.

Dette sikrer en faglig progresjon hos studentene.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

I det femte emnet i utdanningen skal studentene jobbe systematisk med å vurdere egen praksis i lys av det teoretiske grunnlaget som er lagt i de første emnene, samt jobbe med en fordypningsoppgave. Levering av fordypningsoppgave er eksamen i dette emnet.

Utdanningen er organisert som et selvstudium, men faglærere og studieledere bidrar med jevnlig tilbakemelding og oppfølging. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Alt om eksamen finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>.

OVERORDNET LÆRINGSUTBYTTEBESKRIVELSE FOR UTDANNINGEN

Studiets målsetting er å utdanne reflekterte yrkesutøvere med økt flerkulturell kompetanse som tar initiativ til å planlegge, organisere og gjennomføre pedagogisk arbeid med språk og flerspråklighet i barnehagen, og som kan samarbeide med det øvrige personale og foreldre til beste for barnet. Videre vektlegger studiet at studenten utvikler en etisk grunnholdning som ivaretar og utvikler anerkjennende, lekne og omsorgsfulle samspill med enkeltbarn og barn i gruppe.

Etter fullført studie skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om barnehageprofesjon og profesjonsutøvelse, samt innsikt i lover og forskrifter som regulerer barnehagens virksomhet• har kunnskap om begreper, perspektiver, praksiser og diskurser knyttet til barnehagens hverdagsliv og kulturelt og språklig mangfold i barnehagen• har kunnskap om observasjon og ulike observasjonsmetoder, kartlegging og personvern.• har kunnskap om didaktiske kategorier og modeller for planlegging, iverksetting og vurdering av barnehagefaglige praksiser• har kjennskap til barnehagens eksterne samarbeidspartnere og forstår viktigheten av foreldresamarbeid til beste for barnet• har innsikt i egne læringsprosesser og kan tilegne seg ny kunnskap om barn, barndom og kulturelt og språklig mangfold i barnehagen• forstår barnehagens betydning i et samfunns- og verdiskapingsperspektiv
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende allmennpedagogiske prinsipper i barnehagefaglig arbeid med en mangfoldig barnegruppe der ulike behov og forutsetninger er representert • kan planlegge, gjennomføre og vurdere leke- og læringsaktiviteter med enkeltbarn eller barn i gruppe • kan anvende observasjon som refleksjonsverktøy i arbeid med en mangfoldig barnegruppe • kan bistå i å identifisere faglige problemstillinger og behov for tiltak i forhold til enkeltbarn eller gruppe, samt bistå i vurdering og iverksetting av eventuelle tiltak/aktiviteter • kan finne, vurdere og anvende informasjon og aktuelt fagstoff knyttet til barn, barndom og kulturelt og språklig mangfold i barnehagen for kvalitetssikring av egen yrkesutøvelse • kan bygge anerkjennende og omsorgsfulle relasjoner til enkeltbarn og foresatte med minoritetsbakgrunn, samarbeide med kolleger til beste for barn og barnegruppe, og bistå barnehagen i koordinerende samarbeid med eksterne instanser
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for barnehagepedagogiske prinsipper som vektlegger inkludering, likeverd, respekt, anerkjennelse og medvirkning • har utviklet en etisk grunnholdning med forståelse for barns rettigheter, væremåter og behov, der anerkjennende og omsorgsfull kommunikasjon preger yrkesrollen • kan utføre det barnehagefaglige arbeidet i tråd med retningslinjer forankret i barnehagens styringsdokumenter og oppdatert faglitteratur om barn og barndom • kan bygge relasjoner med barn, foreldre og eksterne samarbeidspartnere til beste for barnet • kan utvikle egen kompetanse på feltet gjennom aktivt engasjement og deltakelse i barnehagens hverdagsliv

EMNE 1: Felles grunnlag for oppvekstfag

Innhold

Det vil innledningsvis i emnet bli vektlagt øvelser i skriving og formulering av fagtekster. Digital kompetanse og dømmekraft skal utvikles gjennom utprøvinger og kildekritiske vurderinger.

Emnet vektlegger historiske og politiske innganger til barnehagens utvikling i det norske velferdssamfunnet. Emnet omhandler barnehagen som pedagogisk virksomhet, profesjonsutøvelse og yrkesetikk. Observasjon og dokumentasjon for reflekterende praksiser og didaktikk er innholdsområder som blir vektlagt i emnet.

Emnet er forankret i *rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* (2017) som understreker at barnehagen er en lærende organisasjon der hele personalet skal reflektere rundt faglige og etiske problemstillinger, oppdatere seg og være tydelige rollemodeller for barn, medarbeidere og foreldre.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none">• Barnehagens framvekst og historie• Barnehagen som pedagogisk virksomhet• Profesjonell yrkesutøvelse og yrkesetikk• Politiske styringsdokumenter for barnehagen• Didaktisk teori og praksis• Observasjon og observasjonsmetoder• Pedagogisk dokumentasjon
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	Kandidaten skal levere en «Bli kjent oppgave» og to faglige oppgaver med utgangspunkt i emnets innhold tilsvarende 400 – 600 ord Oppgavenes omfang kan endres ut ifra oppgavens egenart. Litteraturliste kommer i tillegg.
Eksamen	Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 24 timer. Samlet tekst skal være på 1000-1500 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt. Eksameneren er nettbasert. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om barnehagens framvekst og historie• har innsikt i lover og forskrifter som regulerer barnehagens virksomhet• har kunnskap om profesjonsutøvelse i barnehagen som pedagogisk virksomhet• har kunnskap om syn på barn og barns rettigheter• har kunnskap om didaktikk og sentrale didaktiske begreper og modeller som grunnlag for didaktisk tenkning og praksis i barnehagen• har kunnskap om observasjon og ulike observasjonsmetoder• har kunnskap om ulike former for dokumentasjon og pedagogisk dokumentasjon som inspirasjon til bevegelige praksiser i barnehagen
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende relevante læringsstrategier i sin faglige selvutvikling, samt skrive faglige tekster• kan anvende observasjon og ulike former for dokumentasjon for reflekterte pedagogiske praksiser i barnehagen• kan arbeide didaktisk relevant i forhold til barnegruppen, samt delta i planlegging, gjennomføring og evaluering av det pedagogiske arbeidet med barna• kan anvende sin kunnskap om barnehagens verdigrunnlag, formål og innhold i det pedagogiske arbeidet med barna• kan diskutere egne holdninger samt etiske og faglige problemstillinger forbundet med profesjonsutøvelse i barnehagen
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan tilegne seg ny kunnskap gjennom digitale læringsplattformer og faglitteratur• kan anvende sin barnehagefaglige kompetanse som profesjonsutøver i feltet• har utviklet en etisk grunnholdning, profesjonelt skjønn og faglig dømmekraft i praktisk pedagogisk arbeid i barnehagen• kan vurdere valg og bruk av observasjoner, kartlegginger eller andre former for dokumentasjoner av enkeltbarn og barn i gruppe i sitt pedagogiske arbeid• kan videreutvikle sin faglige kompetanse som profesjonsutøver i barnehage• forstår barnehagens betydning som pedagogisk institusjon i møte med barn og deres familier

Litteratur

Bae, B. (2007) *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/> (Hentet: 11. desember 2020). (ca. 17 sider)

Barnehageloven. *Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager*. (14 sider)

Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. *Forskrift 24. april 2017 nr. 487 om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. (51 sider)

Gunnestad, A. (2019) *Didaktikk for barnehagelærere: en innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016) *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (67sider)

Løkken, G. og Søbstad, F. (2013) *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77 sider)

Totalt antall sider: 475

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Anbefalt litteratur:

Christoffersen, S. A. (red.) (2011) *Profesjonsetikk: om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Korsvold, T. (2005) *For alle barn: barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

EMNE 2: Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk

Innhold

Ifølge *lov om barnehager* (2005) skal barnehagen bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barnehagens styringsdokumenter danner basis for de praksiser som kommer til uttrykk i moderne, mangfoldige og komplekse barnehager. Herunder vektlegges ressurstilnæringer til mangfold, samtidig som flerkulturell teori og praksis skal etableres og opprettholdes i alle barnehager – uavhengig av barnegruppen.

Emnet omhandler perspektiver, begreper og tilnæringer til kulturelt og språklig mangfold i barnehagen. Det rettes fokus mot urfolk, nasjonale og etniske minoriteter, og fenomener som diskriminering og rasisme problematiseres. Morsmål og flerkulturelle barns identitetsdanning blir også vektlagt i emnet.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none">• Begreper, perspektiver og tilnæringer til språklig og kulturelt mangfold• Flerkulturelle barnehager – flerkulturell pedagogikk• Urbefolkning – samiske språk, kultur og tradisjoner• Nasjonale og etniske minoriteter• Morsmål, identitet(er) og identitetsdanning• Inkluderende pedagogiske praksiser• Rasisme, diskriminering og usynliggjøring
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	Kandidaten skal levere to faglige oppgaver med utgangspunkt i emnets innhold tilsvarende 400 – 600 ord Oppgavenes omfang kan endres ut ifra oppgavens egenart. Litteraturliste kommer i tillegg.
Eksamen	Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 24 timer. Samlet tekst skal være på 1000-1500 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt. Eksamenen er nettbasert. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om begreper, perspektiver og tilnærminger til kulturelt og språklig mangfold i barnehagen• har innsikt i hva <i>lov om barnehager (2005)</i> og <i>rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)</i> sier om mangfold og inkludering• har kunnskap om urfolk, nasjonale og etniske minoriteter i Norge• har kunnskap om inkluderende pedagogiske praksiser i en mangfoldig barnehage• har kunnskap om flerkulturelle barns sammensatte identiteter, morsmål og identitetsdanning• har kjennskap til fenomener som rasisme, diskriminering og usynliggjøring
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan finne informasjon og fagstoff som omhandler begreper, perspektiver og tilnærminger til kulturelt og språklig mangfold, samt reflektere rundt ny fagkunnskap og anvende denne kunnskapen gjennom inkluderende pedagogiske praksiser• har faglig vurderingsevne i forhold til minoritets- og majoritetsproblematikk• kan kartlegge situasjoner der barn opplever ekskludering, usynliggjøring, rasisme eller diskriminering grunnet annen hudfarge, språk eller religion, og bistå i å iverksette tiltak for å motvirke dette• kan fremme og støtte flerspråklige barns identitetsdanning i dialog med hjemmet
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har forståelse for yrkesetiske prinsipper som inkludering, likeverd, omsorg, anerkjennelse, respekt og solidaritet i barnehagefaglig kontekst• har utviklet en etisk grunnholdning som reflekterer verdigrunnlaget i <i>barnehageloven (2005)</i> og <i>rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)</i>• kan støtte og utvikle relasjoner mellom minoritetsbarn og majoritetsbarn i barnehagen• vektlegger inkluderende praksiser og dialog i samarbeid med flerkulturelle barn og deres familier• kan støtte og bekrefte barns identitetsdanning i en mangfoldig barnehage• forstår barnehagens betydning som demokratisk danningsarena i et flerkulturelt samfunn

Litteratur

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2013). Meld. St. 6 (2012-2013): En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap. (kap. 9) (6 sider)

Becher, A. A. (2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1 + ordforklaringer s. 157-162) (29 sider)

Fajersson, K.E (2009) Flerkulturell pedagogikk og åpninger for mangfold i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 23-35 (12 sider)

Gjervan, M., Andersen, C. E. og Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 7) (98 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. URL: https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf (50 sider)

Kunnskapsdepartementet (2010). NOU 2010:7. *Mangfold og mestring – flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringsystemet*. URL: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2010-7/id606151/> (kap. 1, 2, 3, 5 og 7) (83 sider)

Spernes, K. og Hatlem, M. (2013). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10) (126 sider)

Qureshi, A (2009) Hvordan inkludere barn med minoritetsbakgrunn i barnehagen i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 125-141 (16 sider)

Totalt antall sider: 420

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Anbefalt litteratur:

Sameloven. (1987). Lov om sametinget og andre samiske rettsforhold. Hentet fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1987-06-12-56?q=sameloven> (Hentet 05.03.2021)

Sjøvik, P. (2014). *En barnehage for alle. Spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Universitetsforlaget. (side 91-93) (3 sider)

EMNE 3: Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill

Innhold

Barnehagene i Norge er tillagt stor betydning i arbeid med barns språkutvikling. Politiske føringer legger vekt på tidlig innsats og rekruttering av minoritetsspråklige barn til barnehagene for at de skal lære norsk språk. I norske barnehager benyttes ulike tiltak for språkkartlegging og språkstimulering, og ofte benyttes det som kan beskrives som mer instrumentelle læringsmetoder for språkstimulering (Giæver, 2014).

Arbeid med språk kan ikke ses isolert fra barnehagens hverdag, derfor er det viktig at barnehagepersonalet har kompetanse og redskaper til å inkludere flerspråklige barn i barnehagens hverdagsliv og språkfelleskap.

Emnet omhandler barns språk og identitetsdanning, kartlegging av barns språkferdigheter og hvordan jobbe for å skape inkluderende språkfelleskap i barnehagen. Emnet vil i tillegg vektlegge flerspråklighet som verdi med mål om en holdningsendring for å styrke både den enkelte og Norges muligheter for å lykkes i et globalt arbeidsmarked (NOU 2010:7 Mangfold og mestring).

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none">• Inkluderende språkfelleskap i barnehagen• Språk, mestring og identitetsdanning• Språklæring og organisering av språkarbeid i barnehagen• Morsmål, flerspråklighet og språklige rollemodeller• Språkutvikling hos barn i ulike språklæringssituasjoner• Barns flerkulturelle steder, dagsrytme, lek, vennskap og hverdagsliv i barnehagen• Sang og poetiske tekster – døråpnere til nye språk• Kartlegging av barns språkkompetanser
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	Kandidaten skal levere to faglige oppgaver med utgangspunkt i emnets innhold tilsvarende 400 – 600 ord Oppgavenes omfang kan endres ut ifra oppgavens egenart. Litteraturliste kommer i tillegg.
Eksamen	Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 24 timer. Samlet tekst skal være på 1000-1500 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt. Eksamenen er nettbasert Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om flerspråklige barns språkutvikling, samt betydningen av morsmål for denne utviklingen• har kunnskap om språk og identitetsdanning• har kunnskap om språklæring og organisering av språkarbeid i barnehagen, samt den betydning dette har for barns språklige og sosiale kompetanse og selvfølelse• har kunnskap om hvordan skape inkluderende språkfellesskap i barnehagen• har kjennskap til kartlegging av barns språkkompetanse• har innsikt hva <i>lov om barnehager (2005)</i> og <i>rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)</i> vektlegger i arbeid med en mangfoldig barnegruppe
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende sin kunnskap om språk og språkutvikling i arbeid med flerspråklige barn• kan anvende allmennpedagogiske prinsipper for å skape inkluderende språkfellesskap• kan sette i gang lek og aktiviteter som fremmer samhold og vennskap i en språklig og kulturelt mangfoldig barnegruppe• kan bidra til at barnehagens mangfold synliggjøres og at barnets identitet(er) bekreftes i barnehagehverdagen• kan utføre arbeidet på en slik måte at alle barna føler seg inkludert i hverdagsliv, lek og aktiviteter i en språklig og kulturelt mangfoldig barnehage

Studenten:

- har utviklet en yrkesetisk grunnholdning som ivaretar og fremmer flerkulturelle barns identitetsdanning, mestring og selvfølelse
- forstår morsmålets betydning for barns øvrige språktilegnelse
- kan bygge omsorgsfulle, likeverdige, anerkjennende og respektfulle relasjoner til alle barn uavhengig av språklig, kulturell eller religiøs bakgrunn
- har utviklet sin flerkulturelle pedagogiske kompetanse for arbeid i barnehagen
- forstår barnehagens betydning for utvikling av flerkulturelle barns språklige og sosiale kompetanse, identitet og selvfølelse

Litteratur

Bergersen, O. (red.) (2016). *Barns flerkulturelle steder. Kulturskaping, retorikk og barnehageutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 3, 4, 5) (82 sider)

Giæver, K. (2014). *Inkluderende språkfelleskap i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (128 sider)

Gjervan, M., Andersen, C. E. og Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 6) (16 sider)

Kibsgaard, S. og Kanstad, M. (red.) (2015). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 4, 5, 6, 7 og 9) (84 sider)

NAFO (2018). *Språklig mangfold – en berikelse for alle barn i barnehagen! En veileder om flerspråklig arbeid i barnehagen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. (11 sider)

Selås, M. og Gujord, A-K. H. (red.) (2024). *Språkmøte i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 4, 5, 6) (150 sider)

Totalt antall sider: 471

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Anbefalt litteratur:

Utdanningsdirektoratet. (Sist endret: 25.05.2016). Begrepsdefinisjoner – minoritetsspråklige. Hentet fra <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/minoritetsspraklige/minoritetsspraklige---hva-ligger-i-begrepet/>

EMNE 4: Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre

Innhold

Emnet omhandler barnehagefaglig profesjonskompetanse og profesjonsutøvelse i arbeid med en kulturelt og språklig mangfoldig barnegruppe. Videre vektlegges samarbeid med minoritetsforeldre og foresatte til beste for barnet.

Ifølge *barnehagelovens formål § 1* skal barnehagen i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (2017)* sier herunder at barnehagen skal ivareta foreldrenes rett til medvirkning og arbeide i nært samarbeid og forståelse med hjemmet, jf. *barnehageloven § 1 og § 4*.

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er barnehagens oppgave å forvalte. Barnehagen må tilstrebe at barnet ikke kommer i lojalitetskonflikt mellom hjemmet og barnehagen.

Antall studiepoeng	10
Faglig innhold	<ul style="list-style-type: none">• Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold• Mangfoldsdiskurser, makt og språklige konstruksjoner• Den monokulturelle barnehagediskursen• Synliggjøring av mangfold, identitet og tilhørighet• Flerkulturelle barns sosialiseringprosesser• Homogene eller heterogene minoritets-/majoritetsgrupper• Samarbeid med minoritetsforeldre og foresatte• Normer, verdier og syn på barneoppdragelse
Arbeidskrav; må være godkjent for å kunne gå opp til eksamen	Kandidaten skal levere to faglige oppgaver med utgangspunkt i emnets innhold tilsvarende 400 – 600 ord Oppgavenes omfang kan endres ut ifra oppgavens egenart. Litteraturliste kommer i tillegg.
Eksamen	Individuell skriftlig hjemmeeksamen, varighet 24 timer. Samlet tekst skal være på 1000-1500 ord. Forside, innholdsfortegnelse og litteraturliste regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt. Eksameneren er nettbasert Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har kandidaten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om begreper, prosesser og verktøy i barnehagefaglige praksiser og diskurser knyttet til kulturelt og språklig mangfold• har kunnskap om sosialisering i et pluralistisk samfunn• har kunnskap om foreldremedvirkning og samarbeid med familier med annet morsmål enn norsk, og annen religiøs eller kulturell bakgrunn• har kunnskap om normer, verdier og ulike syn på barneoppdragelse• har innsikt i <i>barnehagelovens</i> (2005) og <i>rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver</i> (20017) verdigrunnlag og syn på barn, og kjennskap til at minoritetsfamilier i Norge kan vektlegge andre normer, verdier og syn på barn i sin barneoppdragelse
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none">• kan anvende sin barnehagefaglige og sosiale kompetanse for å styrke samspillet med barn og foreldre med minoritetsbakgrunn• kan anvende ulike verktøy, strategier og uttrykksformer for å oppnå en mer likeverdig og jevnbyrdig dialog og kontakt med en flerspråklig foreldregruppe• kan anvende pedagogisk dokumentasjon for å synliggjøre mangfold i barnehagen og bidra til at barns språklige og kulturelle identiteter styrkes og bekreftes• kan utføre arbeidet på en slik måte at barnets beste ivaretas dersom det oppstår konflikter mellom hjem og barnehage i forhold til verdisyn og barneoppdragelse• kan kartlegge og identifisere ulike syn på praksiser forbundet med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen

Studenten:

- har forståelse for yrkesetiske prinsipper og utviklet en etisk grunnholdning som vektlegger anerkjennende, lyttende og respektfull kommunikasjon i dialog med en mangfoldig barne- og foreldregruppe
- kan utføre arbeidet på en slik måte at minoritetsforeldre ikke føler seg diskriminert, ekskludert eller stigmatisert i relasjon til barnehagen
- kan utvikle og oppdatere sin kunnskap om migrasjon til Norge for å øke sin profesjonskompetanse i arbeid med en mangfoldig og kompleks barnegruppe
- forstår barnehagens betydning som sosialiseringsarena hvor vennskap, språk og sosial kompetanse kan utvikles i demokratiske samspill mellom barn-barn og barn-voksne

Litteratur

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2013). Meld. St. 6 (2012-2013): En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap. (kap. 1, 2 og 4 s. 48-54, 8) (27 sider)

Becher, A. A. (2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6) (92 sider)

Becher, A. A (2009). Introduksjon: Å problematisere kompetansebegrepet i arbeid med kulturelt mangfold, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 7-19

Bergersen, O. (red.) (2016). *Barns flerkulturelle steder. Kulturskaping, retorikk og barnehageutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 6) (12 sider)

Bustos, M.M.F (2009) Hvor kommer du egentlig fra? Problematisering av språklige konstruksjoner av virkeligheter, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s.43-51

Fajersson, K. E (2009). Flerkulturell pedagogikk og åpninger for mangfold, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 23-35

Giæver, K. (2014). *Inkluderende språkfellesskap i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 6) (44 sider)

Gjervan, M., Andersen, C. E. og Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 5) (36 sider)

Kibsgaard, S. og Kanstad, M. (red.) (2015). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3) (44 sider)

Kunnskapsdepartementet (2013). Meld. St. 24 (2012-2013): *Framtidens barnehage*. (kap. 1, 7, 8, 9, 10) (56 sider)

Larsen, A.K (2009). Tverrkulturell kompetanse i barnehagen, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 36-42

Pope, L.A (2009) Den monokulturelle barnehagediskursen, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslos: Cappelen Akademisk Forlag, s. 53-63

Spernes, K. og Hatlem, M. (2019). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap. 5, 6, 9, 11, 12, 13) (106 sider)

Syed, B.F (2009) Den pakistanske foreldregruppen i barnehagen - homogen eller heterogen? i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 154-170

Totalt antall sider: 476

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

NAFO URL: <http://nafo.oslomet.no/barnehage/arbeidsmaater/foreldresamarbeid/>

EMNE 5: Praksisvurdering og fordypningsoppgave

Innhold

Emne 5 skiller seg fra de fire andre emnene. Dette emnet, er en fordypning i egen praksis og arbeidshverdag, enten knyttet til nåværende arbeidsplass, eller opp mot tidligere arbeidserfaring.

Du skal i dette emnet undersøke din egen praksis, gjennom å vurdere deg selv og din egen arbeidsplass. Ved å forske på egen praksis, bygges det bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis. Målet er å knytte teori til praksis, og mot arbeidshverdagen. Dette skal munne ut i en fordypningsoppgave, som du skal levere inn og som er eksamen i dette emnet.

Antall studiepoeng	20
Overordnet mål for emne 5	<ul style="list-style-type: none">• Studenten oppnår en helhetlig forståelse av sammenhengen mellom yrkest teori og yrkespraksis• Studenten har en forståelse for hvordan teoretisk kunnskap brukes i praksis
Modul 1	Vurdering av egen praksis <ul style="list-style-type: none">• Kartlegging og læringsmål• Hvordan lære av egen praksis?• Observasjon og logg• Refleksjon og problemstilling
Modul 2	Fordypningsoppgave <ul style="list-style-type: none">• Hvordan skrive en fordypningsoppgave• Faglig innhold og drøfting
Eksamen = Fordypningsoppgaven	Fordypningsoppgaven utgjør fagskolens avsluttende eksamen. Oppgaven bygger videre arbeidskravene og skal ha et omfang på 5000 ord (+/- 10 %). Forside, innholdsfortegnelse, litteraturliste og vedlegg regnes ikke med i antall ord. Alle hjelpemidler tillatt. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Emnespesifikke læringsutbyttebeskrivelser

Etter fullført emne har studenten følgende læringsutbytte:

Kunnskap	Studenten: <ul style="list-style-type: none">• har kunnskap om barn med behov for særskilt tilrettelegging• har kunnskap om fagtemaet i fordypningsoppgaven• Kan formulere en problemstilling i forbindelse med fordypningsoppgaven
Ferdigheter	Studenten: <ul style="list-style-type: none">• Kommuniserer og samarbeider med foreldre, samt interne og eksterne samarbeidspartnere på en respektfull måte.• Reflekterer over sammenhengen mellom teori og praksis.• Analyserer og drøfter sin faglige problemstilling• Gjør rede for sitt valgte fagtema i fordypningsoppgaven.
Generell kompetanse	Studenten: <ul style="list-style-type: none">• har utviklet evne til refleksjon rundt barnehagefaglige problemstillinger• har utviklet en etisk grunnholdning som gjenspeiler verdigrunnlaget i relevante lover og forskrifter• kan bidra i samarbeid med interne og eksterne instanser til beste for barnet• har forståelse for yrkesetiske prinsipper i forhold til dokumentasjon, personvern og anonymisering i oppgaveskriving• forstår egen faggruppes betydning i et oppvekst- og verdiskapingsperspektiv• er i stand til å gjennomføre og levere en praktisk-teoretisk fordypningsoppgave innen et selvvalgt tema.• har forståelse for betydningen av faglig veiledning og vilje til å ta imot faglig veiledning på konkrete arbeidsoppgaver og for egen faglig utvikling.

Gjennomføring av emne 5

Det er satt tidsfrister for innlevering av arbeidskrav, og fordypningsoppgaven leveres inn som avsluttende eksamen på slutten av studiet.

Vi ønsker at du skal reflektere over din egen yrkesutøvelse og hvilke konsekvenser ny kunnskap har å si for deg og din arbeidshverdag. Målet er å bygge bro mellom teori og praksis. Det skal være en systematisk undersøkelse av egen praksis, som ikke bare bidrar til å endre, men også til å utvikle forståelsen for praksis.

Arbeidskravene handler om å kartlegge egne styrker og svakheter knyttet til yrkesrollen, samt hvilke muligheter og utfordringer som studenten ser kan være på arbeidsplassen sin. Du skal stille deg

spørsmålet: Hva er jeg god på? Hva trenger/ønsker jeg å lære mer om, for så å finne relevant teori og at teori samspiller med reelle praksissituasjoner.

Problemstillingen i fordypningsoppgaven utarbeides på bakgrunn av vurderingene av egen praksis, og med utgangspunkt i læringsmålene studentene har satt seg.

Tema i fordypningsoppgaven må være relevant og relatert til det faglige innholdet i de tidligere emnene i utdanningen.

- Emne 1 Felles grunnlag for oppvekstfag
- Emne 2 Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk
- Emne 3 Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill
- Emne 4 Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre

Når fordypningsoppgaven er ferdigstilt, skal den leveres inn som en eksamen.

Arbeidskrav

Det er fem obligatoriske arbeidskrav i dette emnet. Alle oppgavene må være levert og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

Hvis ikke alle arbeidskravene er godkjent, vil man automatisk bli avmeldt muligheten til å levere fordypningsoppgaven.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er levering av fordypningsoppgaven med et omfang på 5000 ord (+/- 10%).

Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Litteratur

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1,2,3) (90 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017) *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 7, 8) (20 sider)

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006) *Lyttende pedagogikk: etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Totalt antall sider: 234

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

I tillegg til ovennevnte pensum i emne 5, bygger emnet også på tidligere pensumlitteratur fra emne 1-4. Det forutsettes at studenten benytter pensumlitteratur fra de ulike emnene for å underbygge sitt arbeid i praksis og i fordypningsoppgaven.

Anbefalt litteratur

Birkeland, L. (1998) *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010) *Å utforske praksis: barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Pålerud, T. (2013) *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Seland, M. (2011) *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009) *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 sider)

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningsformer

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger. Studiet krever aktiv og gjennomgående egeninnsats hos studenten, motivasjon og evne til å tilegne seg kunnskaper på egenhånd.

Kulturelt og språklig mangfold i barnehage og SFO foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett. Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk. Gjennom diskusjonsforum (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Emnene bygger på hverandre og pensum fra tidligere emner i studiet, kan benyttes i eksamensoppgavene og av studenten i sine oppgavebesvarelser og i fordypningsoppgaven.

Nettskolens innhold

Nettskolen tilsvarer studentenes Campus. Det er i nettskolen at all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av Medlearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Utdanningen er delt inn i fem emner, hvor arbeidskravene i et emne må fullføres før man påbegynner det neste. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til bestått av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet i et emne, vil man se godkjente arbeidskrav under Karakterer. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Webinarer

Studentene inviteres til å delta på ulike typer webinarer:

- I de praktiske webinarene tar vi opp vanlig stilte spørsmål knyttet til det å studere på nett og studentrollen. Webinarene omhandler bla informasjon om studiet generelt, om det å skrive oppgaver og kildebruk (kildehenvisning) og spørsmål knyttet til eksamen
- Fagwebinarene er i regi av lærer. Ved å delta aktivt på fagwebinarene, vil pensum bli mer levende og lettere å knytte opp mot arbeidet som studenten utfører i hverdagen. I disse webinarene er fokus på sentrale begreper i pensum. Her knyttes teorien til praksis og det blir diskusjon og refleksjon rundt situasjoner fra praksis som har betydning for det faglige innholdet og som det jobbes med i hvert enkelt emne. Disse webinarene er koblet opp mot læringsutbyttebeskrivelser og arbeidskravene i gjeldende emne

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver. Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling/oppgave.

Diskusjoner/erfaringsdeling

I hvert enkelt emne kan studentene opprette diskusjoner eller delta med erfaringsdeling. Her kan man både stille spørsmål, få hjelp og hjelpe andre på det stedet man er i studieløpet. Det vil også inngå fastsatte diskusjonsoppgaver i emnene, hvor tema er forhåndsbestemt.

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Arbeidskrav (innsendingsoppgaver) som vurderes av faglærer

Studentene skal gjennom obligatoriske innsendingsoppgaver som omfatter tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsmålene for modulen samt de mest vesentlige temaene som tas opp i modulen. Innsendingsoppgavene er den mest omfattende type av oppgaver, og kommer på slutten av hver modul. Innsendingsoppgavene skal også forberede studenten for eksamen.

Besvarelser på innsendingsoppgavene vurderes av faglærer til godkjent/ikke godkjent med skriftlig tilbakemelding. Det er forventet en gjennomsnittlig responstid fra lærer på 2-4 virkedager.

Dersom studenten ikke får godkjent en besvarelse, har studenten mulighet til å omarbeide besvarelsen i tråd med lærerens tilbakemelding.

Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien og henvise til kilder brukt i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet.

Studenten har anledning til å ta kontakt med læreren hvis han/hun har problemer eller spørsmål. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav og innsendingsoppgaver skal være utført og vurdert til godkjent før studenten kan avlegge eksamen.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som, som hovedregel følger studenten gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene.

Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også.

Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale.
- Opprette og delta i diskusjoner og formidle informasjon via kunngjøringer, gruppemeldinger ol.
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av webinarer eller produksjon av videosnutter

Studieleders oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en studentveileder som følger studenten gjennom hele studieløpet.

Studentveileder administrer alt det praktiske underveis i studiet. Alle henvendelser av praktisk art kan rettes til studentveileder.

Studentene får tilgang til nettskolen og et eget informasjonsemne før studiestart.

Det opprettes et eget studentfelleskap hvor studentene kan stille spørsmål og bli kjent med medstudenter før oppstart. Her vil studentveileder være tilgjengelig.

Studenter som blir liggende etter med studieprogresjonen, blir fulgt opp av studentveileder. Studentveileder har ansvar for å formidle relevant informasjon via kunngjøringer og meldinger i nettskolen, samt legge inn viktig informasjon i kalenderne.

VURDERINGSORDNINGER, ARBEIDSKRAV OG EKSAMEN

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttebeskrivelsene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium og arbeidskravene leder frem til oppnåelse av læringsutbyttebeskrivelsene.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skilles mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom arbeidskravene som studenten sender til læreren.
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter.

Arbeidskravene

Følgende antall arbeidskrav gjennomføres i hvert emne, i form av innsendingsoppgaver:

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Felles grunnlag for oppvekstfag	3 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre	2 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	5 innsendingsoppgaver	Godkjent/ ikke godkjent

Les mer om arbeidskravene under Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Eksamenene

Hvert av de fire første emnene avsluttes med en hjemmeeksamen som går over 24 timer. Eksamenene omhandler emnenes innhold og skal ha et omfang på 1000-1500 ord. Studenten gis tilstrekkelig med tid til å utføre oppgaven, og eksamensformen skal gi et godt grunnlag for å vurdere studentens måloppnåelse. Det femte og siste emnet avsluttes ved innlevering av fordypningsoppgave.

Emnenavn	Eksamensform	Starttidspunkt	Vurdering
Felles grunnlag for oppvekstfag	24 timers individuell hjemmeeksamen	05.12.2024, 12:00	Karakter A til F
Den flerkulturelle barnehagen – flerkulturell pedagogikk	24 timers individuell hjemmeeksamen	11.03.2025, 12:00	Karakter A til F
Inkluderende språkfelleskap, lek og samspill	24 timers individuell hjemmeeksamen	11.06.2025, 12:00	Karakter A til F
Profesjonskompetanse og samarbeid med minoritetsforeldre	24 timers individuell hjemmeeksamen	30.10.2025, 12:00	Karakter A til F
Praksisvurdering og fordypningsoppgave	Fordypningsoppgave	Våren 2026	Karakter A til F

MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer og type eksamen kan bli endret.

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelser vurderes av kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskap, ferdigheter og generelle kompetanse blir prøvd og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte. Vurderingen skal sikre det faglige nivået ved utdanningen (jf. Fagskoleloven § 21).

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende senest innen tre uker før avvikling. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmeldingen. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt. Studentene vil finne nødvendig informasjon knyttet til oppmelding i nettskolen. Selve eksamenen gjennomføres i eksamensplattformen Wiseflow.

Merk: Man vil automatisk bli avmeldt eksamen man har meldt seg opp til, hvis ikke arbeidskravene er godkjent av lærer en uke før eksamensdatoen.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er godkjent/ikke godkjent eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Studenten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har svært gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter B:

Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Studenten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet. Over middels grad av måloppnåelse. Studenten har meget gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter C:

Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Studenten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene. Middels grad av måloppnåelse. Studenten har gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter D:

Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler. Studenten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har nokså gode kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter E:

Prestasjonen som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Studenten viser liten vurderingsevne og selvstendighet. Under middels grad av måloppnåelse. Studenten har oppfylt minimumskravene som stilles til kunnskaper, ferdigheter og holdninger.

Karakter F:

Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Studenten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet. Studenten har ikke bestått på grunn av vesentlige mangler når det gjelder kunnskaper, ferdigheter eller holdninger.

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført høyere yrkesfaglig utdanning i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/ Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av MedLearns eksamensreglement.

Alle eksamener og arbeidskrav må være vurdert til godkjent/ståkarakter før karakterutskrift/vitnemål utstedes.

Skikkethetsvurdering

Det stilles krav til skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

SAMLET LITTERATURLISTE

Pensum, obligatorisk litteratur

Bae, B. (2007). *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. URL: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt--noen-konsekvenser/id440489/> (ca. 17 sider)

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet (2013). *Meld. St. 6 (2012-2013): En helhetlig integreringspolitikk. Mangfold og fellesskap*. (kap. 1, 2 og 4 s. 48-54, 8, 9) (33 sider)

Becher, A. A. (2006). *Flerstemmig mangfold: Samarbeid med minoritetsforeldre*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6 + ordforklaringer s. 157-162) (121 sider)

Becher, A. A. (2009). Introduksjon: Å problematisere kompetansebegrepet i arbeid med kulturelt mangfold, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 7-19

Bergersen, O. (red.) (2016). *Barns flerkulturelle steder. Kulturskaping, retorikk og barnehageutvikling*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 3, 4, 5, 6) (94 sider)

Bustos, M.M.F (2009) Hvor kommer du egentlig fra? Problematisering av språklige konstruksjoner av virkeligheter, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s.43-51

Fajersson, K. E (2009). Flerkulturell pedagogikk og åpninger for mangfold, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 23-35

Fennefoss, A. T. og Jansen, K. E. (2020) *Småbarnspedagogikk og praksisfortellinger: analyse og tolkning av praksisfortellinger*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1,2,3) (90 sider)

Giæver, K. (2014). *Inkluderende språkfellesskap i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6) (172 sider)

Gjervan, M., Andersen, C. E. og Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (150 sider)

Gunnestad, A. (2014). *Didaktikk for barnehagelærere. En innføring*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5) (135 sider)

Hennum, B. A. og Østrem, S. (2016). *Barnehagelæreren som profesjonsutøver*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7) (114 sider)

Kibsgaard, S. og Kanstad, M. (red.) (2015). *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 og 9) (128 sider)

Kolle, T., Larsen, A. S. og Ulla, B. (2017). *Pedagogisk dokumentasjon – inspirasjon til bevegelige praksiser*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2, 3, 4, 5, 7, 8) (87 sider)

Kunnskapsdepartementet (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. URL: https://www.udir.no/globalassets/upload/barnehage/pedagogikk/temahefter/temahefte_om_spraklig_og_kulturelt_mangfold.pdf (50 sider)

Kunnskapsdepartementet (2010). NOU 2010:7. *Mangfold og mestring – flerspråklige barn, unge og voksne i opplæringsystemet*. URL: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/NOU-2010-7/id606151/> (kap. 1, 2, 3, 5 og 7) (83 sider)

Kunnskapsdepartementet (2013). *Meld. St. 24 (2012-2013): Framtidens barnehage*. (kap. 1, 7, 8, 9, 10) (56 sider)

Larsen, A.K (2009). Tverrkulturell kompetanse i barnehagen, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 36-42

Løkken, G. og Søbstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 3, 5, 6, 7) (77sider)

NAFO (2018). *Språklig mangfold – en berikelse for alle barn i barnehagen! En veileder om flerspråklig arbeid i barnehagen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. (11 sider)

Pope, L.A (2009) Den monokulturelle barnehagediskursen, i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslos: Cappelen Akademisk Forlag, s. 53-63

Qureshi, A (2009) Hvordan inkludere barn med minoritetsbakgrunn i barnehagen i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 125-141 (16 sider)

Selås, M. og Gujord, A-K. H. (red.) (2024). *Språkmøte i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 4, 5, 6) (150 sider)

Spernes, K. og Hatlem, M. (2019). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse. Teoretiske og praktiske perspektiver*. Oslo: Gyldendal Akademisk. (kap. 1-13) (232 sider)

Syed, B.F (2009) Den pakistanske foreldregruppen i barnehagen - homogen eller heterogen? i Fajersson, K. E., Karlsson, E., Becher, A. A. og Otterstad, A. M. (red.) (2009). *Grip sjansene! Profesjonskompetanse, barn og kulturelt mangfold*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag, s. 154-170

Åberg, A. og Taguchi, H. L. (2006). *Lyttende pedagogikk – etikk og demokrati i pedagogisk arbeid*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (124 sider)

Totalt antall sider: 2011

Forutsettes kjent:

Kunnskapsdepartementet (2005). *Lov om barnehager*. Lovdata (sist endret 01.08.2017). URL: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Utdanningsdirektoratet (sist endret 01.08.2017). URL: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/rammeplan/>

Kunnskapsdepartementet (2006). *Temahefte om barns medvirkning*. URL: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/kd/red/2006/0107/ddd/pdfv/300463-temahefte_om_barns_medvirkning.pdf

NAFO URL: <http://nafo.oslomet.no/barnehage/arbeidsmaater/foreldresamarbeid/>

Anbefalt litteratur:

Birkeland, L. (1998). *Pedagogiske erobringer*. Oslo: Pedagogisk Forum. (kap. 1, 3, 6) (37 sider)

Christoffersen, S. A. (red.) (2011). *Profesjonsetikk. Om etiske perspektiver i arbeidet med mennesker*. Oslo: Universitetsforlaget. (innledning + kap. 1, 2, 3) (76 sider)

Jensen, R. og Kranmo, A. L. (2010). *Å utforske praksis. Barnehagen*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 5) (20 sider)

Korsvold, T. (2005). *For alle barn. Barnehagens framvekst i velferdsstaten*. Oslo: Abstrakt Forlag. (kap. 3, 4, 5) (87 sider)

Pålerud, T. (2013). *Didaktikk for en demokratisk barnehage*. Bergen: Fagbokforlaget. (kap. 1, 2 og 5) (58 sider)

Seland, M. (2011). *Livet i den fleksible barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget. (kap. 2, 3, 4, 5) (83 sider)

Svenning, B. (2009). *Hva fortelles om meg? Barn rettigheter og muligheter til medvirkning i barnehagers bruk av dokumentasjon*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag. (kap. 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10) (112 side)